

BARTIN İLİ ORMAN ENDÜSTRİ İŞLETMELERİNİN ÜRETİM VE TEKNOLOJİK ÖZELLİKLERİ, SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Selman KARAYILMAZLAR^{1*} Yıldız ÇABUK¹ Aşşın AŞKIN²

¹ZKÜ Orman Fak. Orm. End. Müh. Böl., 74100, BARTIN

²Biga Meslek Yüksek Okulu, Mobilya Dekorasyon Prog., Biga

*selmankzku@yahoo.com

ÖZET

Bu araştırmada, Bartın ilinde KOBİ niteliğindeki orman endüstri işletmelerinin üretim ve teknolojik özelliklerini ortaya çıkarmak için anket çalışması uygulanmıştır. Basit tesadüfî örnekleme yöntemiyle toplam 75 işletmede gerçekleştirilen anket sonucu elde edilen bulgular tablo ve grafik olarak düzenlenmiş, konuya ilişkin analizler yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre üretim ve teknolojik problemleri tespit edilmiş, çözüm önerileri sonuç olarak verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Orman Ürünleri Endüstrisi, Üretim, Teknoloji, Bartın, Sektörel İnceleme

PROBLEMS AND SOLUTION PROPOSALS IN THE PRODUCTION AND TECHNOLOGICAL CHARACTERISTICS OF FOREST PRODUCTS ENTERPRISES IN THE VICINITY OF BARTIN CASE

ABSTRACT

In this study, a survey was carried out in order to determine the production and technological characteristics of small and medium sized forest products enterprises in Bartın province. The results of the survey, which was applied according to random sampling method. A total of 75 enterprise results, was tabulated and graphics were presented also related analyses were carried out. The production and technological problems were explored and suggestions were given based on analyses of the data of the study.

Keywords: Bartın, Forest Products Industry, Production, Technology, Sectoral Analysis

1.GİRİŞ

Dünya ekonomisinde giderek artan rekabet ve bütünleşme uluslararası ticareti ve işletmelerin hayatını derinden etkilemektedir. Büyük sanayinin besleyicisi durumunda olan küçük ve orta ölçekli sanayi işletmelerinin (KOBİ) varlığı ve gelişmesi ekonomik kalkınma süreci içinde bulunan ülkemiz ekonomisi için ayrı bir önem arz etmektedir. Bu işletmelerin modern bir yapıya kavuşturulması ile toplam sermaye yatırımlarından tasarruf sağlanmasını ve büyük sanayi işletmelerinde entegrasyonun artırılmasını sağlayabilir. Böylece uluslararası ticari alanda daha güçlü yapıya sahip olacak KOBİ'ler rekabette üstünlük sağlayacaklardır Ancak, ülkemiz imalat sanayinin bir alt kolu olan orman ürünleri sanayisi ve bu alanda faaliyet gösteren işletmelerin bir çok problemleri bulunmaktadır (Aşkın, A., 2004).

Bu çalışmada, Türkiye orman endüstri işletmelerine bir örnek oluşturacak Bartın ili KOBİ niteliğindeki orman endüstri işletmeleri ele alınmış, bu işletmelerin üretim ve teknolojik problemlerine ilişkin özellikleri araştırılarak sorunları belirlenmiş ve çözüm önerileri sunulmuştur.

2. MATERYAL VE METOT

Bartın ilinde imalat sanayi içerisinde yer alan, orman ürünleri sanayisi dalında faaliyet gösteren küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin teknoloji ve üretim sorunlarına yönelik bu çalışmada, Bartın Ticaret ve Sanayi Odası, Bartın Orman İşletme Müdürlüğü, Bartın Esnaf ve Sanatkarlar Odası, Bartın Marangoz ve Mobilyacılar Odası kayıtları esas alınarak tespit edilen işletmeler üzerinden yapılan anketler ile elde edilen veriler analiz edilmiştir. Çalışmaya destek olacak diğer veriler ise, TÜİK, DPT, MPM, KOSGEB, TESAR, TOBB vb kuruluşların istatistik kaynaklarından alınmıştır. Bartın ilinde orman ürünleri sanayisi dalında faaliyet gösteren küçük ve orta ölçekli işletmelerin tümü özel sektöre aittir. Çalışma alanı Merkez ilçe, Kurucaşile, Ulus ve Amasra olarak belirlenmiştir.

Araştırma bölgesi olarak seçilen Bartın ili merkez ve ilçelerde bulunan orman ürünleri sanayisi ile ilgili işletmelerin sayısı 328 olarak belirlenmiştir (Industrial Cataloue, 1999; DİE, 1999). Buna göre bu işletmelerin kaçına anket uygulanması gerektiği;

$$n = \frac{Z^2 \cdot N \cdot P \cdot Q}{N \cdot D^2 + Z^2 \cdot P \cdot Q} \quad \text{formülü kullanılarak hesaplanmıştır (Akyüz, K.C.,}$$

1995)

n: örnek büyüklüğü

Z: güven katsayısı

N: ana kütle büyüklüğü

P: ölçmek istenilen özelliğin ana kütlede bulunma ihtimali (çalışma çok amaçlı olduğu için bu oran % 50 alınmıştır.

Q: 1-P

BARTIN İLİ ORMAN ENDÜSTRİ İŞLETMELERİNİN ÜRETİM VE TEKNOLOJİK ÖZELLİKLERİ,
SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

D: kabul edilen örnekleme hatası (çalışma için % 10'luk bir örnekleme hatası öngörülmüştür. Böylece örnek büyüklüğü ;

$$n = \frac{1,96^2 \cdot 328 \cdot 0,50 \cdot 0,50}{328 \cdot 0,10^2 + 1,96^2 \cdot 0,50 \cdot 0,50} \cong 74,2 = 75$$

Örnekleme yöntemi sonucunda belirlenen örnek büyüklüğü göz önüne alınarak bütün işletmelerin anket kapsamına girme ihtimalinin eşit olduğu basit tesadüfi örnekleme yöntemi uygulanmıştır.

3. BULGULAR

Çalışma alanını oluşturan Bartın ili küçük ve orta ölçekli orman ürünleri sanayi işletmelerinde gerçekleştirilen bu çalışmada, tespit edilen işyeri sayıları faaliyet alanlarına göre Çizelge 1'de gösterilmiştir:

Çizelge 1. İşletmelerin faaliyet alanlarına göre dağılımları

Faaliyet alanları	Kereste	Mobilya	Diğer	Toplam
Merkez ilçeler	212	77	39	328
Oran %	65	23	12	100

Çizelge 1'den anlaşılacağı gibi 328 adet küçük ve orta ölçekli orman ürünleri sanayi işletmesinin 212 'si (% 65) kereste, 77'si (% 23) mobilya, 39'u (% 12) diğer alanlarında faaliyet göstermektedir.

Çizelge 2'den görüldüğü gibi araştırmaya katılan tüm işletmelerin % 56'sı çam, % 13,33'ü ladin, % 58,66'sı göknar, % 41,33'ü kayın, % 21,33'ü kestane, % 30,66'sı kavak, % 8'i ceviz, % 45,33'ü diğer türleri hammadde olarak kullandığı tespit edilmiştir.

Çizelge 2. Bartın ili orman endüstri işletmelerinde kullanılan hammadde türleri

Hammadde türleri	Çam	Ladin	Göknar	Kayın	Kestane	Kavak	Ceviz	Diğer*
İşletme sayısı	42	10	44	31	16	23	6	34
Oran %	56	13,33	58,66	41,33	21,33	30,66	8	45,33

Diğer* : Meşe, ardıç, gürgen, çınar, dişbudak, ıhlamur, MDF, suntalam, lif levha.

Çizelge 3 de belirtildiği üzere, hammaddenin nereden temin edildiğine yönelik olarak verilen cevaplar doğrultusunda işletmelerin % 40,87' sinin Orman genel

müdürlüğüne bağlı işletmelerden, %52'sinin özel sektör kuruluşlarından, % 5,4'ünün özel ağaçlıktan, %1,73'ünün ise dış pazardan sağladığı tespit edilmiştir.

Çizelge 3. İşletmelerin hammadde temin etme yerleri

Temin yeri	OGM'ne bağlı işletmeler	Özel sektör kuruluşları	Özel Ağaçlık	Dış Pazar	Toplam
İşletme sayısı	31	39	4	1	75
Oran %	40,87	52,00	5,40	1,73	100

Ankete katılan işletmelerin hammadde ve yardımcı malzeme temini sırasında dikkat ettikleri faktörler Çizelge 4'de açıklandığı gibi ankete katılan tüm işletmelerin % 99'unun kaliteye ve ödeme koşullarına, % 97,33'ünün düzenli hizmet, teknik özellikler, düşük fiyata ve % 1,33'ünün diğer koşullara dikkat ettiği tespit edilmiştir.

Çizelge 4. İşletmelerin hammadde temininde dikkat ettiği hususlar

Hususlar	Kalite	Düzenli hizmet	Teknik özellikler	Ödeme koşulları	Düşük fiyat	Diğer
İşletme sayısı	74	73	73	74	73	1
Oran %	98,66	97,33	97,33	98,66	97,33	1,33

Çizelge 5'de belirtildiği şekilde, işletmelerin %30,66'sında hammadde temininde sorunla karşılaşılmazken, % 69,34'ünde sorunla karşılaşmaktadır. Bu sorunlar: işletmelerin % 10,66'sında hammadde bulunmuyor, % 49,33'ünde hammadde fiyatları yüksek, % 25,33'ünde istenilen kalitede değil, % 5,33'ünde hammadde ithalatında güçlük, % 12'sinde istenilen miktarın bulunamaması, % 21,33'ünde zamanında bulamama, % 2,66'sında ise diğer sorunlar olarak belirlenmiştir.

Çizelge 5. Hammadde temininde karşılaşılan sorunların öncelikleri

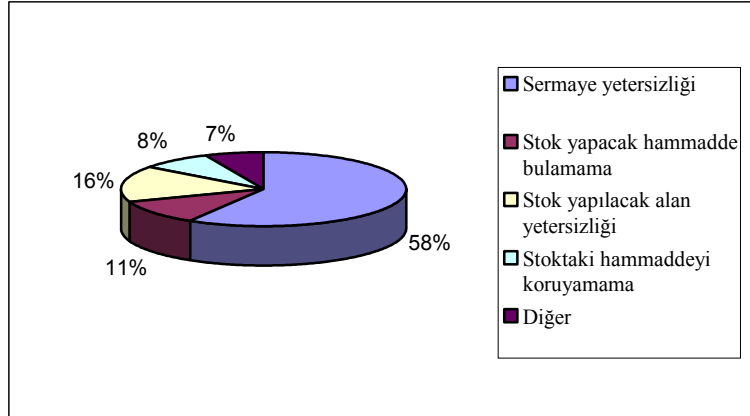
Hammadde temini sorunları	Sorunla karşılaşılmıyor	Hammadde bulunmuyor	Hammadde fiyatları yüksek	İstenilen kalitede değil	Hammadde ithalatında güçlük	İstenilen miktarda bulamama	Zamanında bulamama	Diğer
İşletme sayısı	23	8	37	19	4	9	16	2
Oran %	30,66	10,66	49,33	25,33	5,33	12	21,33	2,66

BARTIN İLİ ORMAN ENDÜSTRİ İŞLETMELERİNİN ÜRETİM VE TEKNOLOJİK ÖZELLİKLERİ,
SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Çizelge 6'dan da görüldüğü gibi ankete katılan tüm işletmelerin % 29,33'ünde hammadde stoku bulunurken, % 70,66'inde bulunmadığı görülmüştür. İşletmelerin stok yapamama nedenleri Şekil 1'de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre işletmelerin hammadde stoku yapmama nedenlerinin başında % 58 oranı ile sermaye yetersizliği gelmektedir. Bu faktörün yanında işletmelerin % 11'inde stok yapacak hammadde bulamama, % 16'sında stok yapılacak alan yetersizliği, % 8'inde stoktaki hammaddeyi koruyamama, % 7'sinde diğer nedenler gelmektedir.

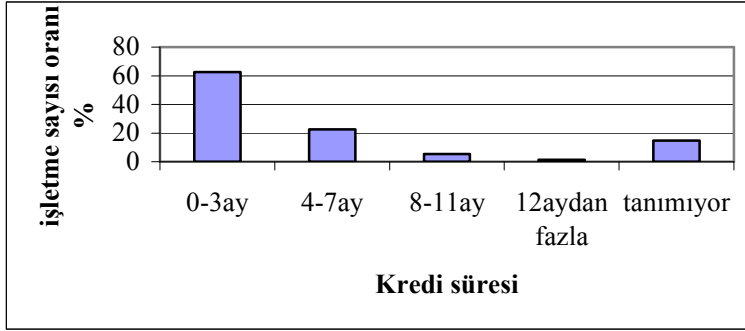
Çizelge 6. İşletmelerinde hammadde stoku yapabilme durumu

Hammadde stoku yapabilme durumu	Evet	Hayır	Toplam
İşletme sayısı	22	53	75
Oran (%)	29,33	70,66	100

Şekil 1. İşletmelerin hammadde stoku yapmama nedenlerinin yüzdesel dağılımı

Şekil 2'de görüldüğü üzere, hammadde satanların işletmelere tanıdığı kredi süresi işletmelerin % 62,66'sında 0-3 ay, % 22,66'sında 4-7 ay, % 5,33'ünde 8-11 ay, % 1,33'ünde 12 aydan fazladır. Hammadde satanların işletmelerin % 14,66'sında kredi süresi tanımadığı görülmektedir.

Şekil 2. Hammadde satanların tanıdığı kredi süresinin yüzdesel dağılımı

Yapılan anketin bu sorusuna verilen cevaplar doğrultusunda hammaddenin ithali ile işletmelerin % 42,66'sında fiyatların yükseldiği, % 22,66'sında hammadde kalitesinin düştüğü, % 14,66'sında hammadde kalitesinin yükseldiği, % 10,66'sında istenilen miktarın kolayca bulunabildiği, % 36'sında herhangi bir etkisi olmadığı, % 6,66'sında diğer yönden etkisi olduğu tespit edilmiştir (Çizelge 7).

Çizelge 7. Hammadde ithalinin işletmeler üzerindeki etkisi

Hammadde ithalinin etkileri	Fiyatlar yükseldi	Hammadde kalitesi düştü	Hammadde kalitesi yükseldi	İstenilen miktar kolayca bulunabiliyor	Herhangi bir etkisi olmadı	Diğer
İşletme sayısı	32	17	11	8	27	5
Oran %	42,66	22,66	14,66	10,66	36,00	6,66

Diğer* Fiyatlar düştü, fiyatlar sabit değil.

Çizelge 8 da görüleceği üzere, ankete katılan işletmelerin % 48'i kapasite kullanım oranının yetersiz bulurken, % 52'si yeterli bulmamaktadır.

Çizelge 8. Kapasite kullanım oranının yeterlilik durumu

Kapasite kullanım oranı	Yeterli	Yetersiz	Toplam
İşletme sayısı	39	36	75
Oran (%)	52	48	100

Çizelge 9'den görüleceği üzere teknoloji yoğun makine kullanan işletme oranı % 23 iken geleneksel makine kullanan işletme oranı % 77 olmuştur.

BARTIN İLİ ORMAN ENDÜSTRİ İŞLETMELERİNİN ÜRETİM VE TEKNOLOJİK ÖZELLİKLERİ,
SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Çizelge 9. Üretimde kullanılan makine türleri

Makine türü	Teknoloji yoğun	Geleneksel
İşletme sayısı	17	58
Oran %	23	77

Çizelge 10'de görüldüğü gibi Bartın ilinde faaliyet gösteren küçük ve orta ölçekli işletmelerin % 92'si siparişe göre, % 10,66'sı karma, % 5,33'ü seri, % 1,33'ü ise diğer şekilde üretim yapmaktadır.

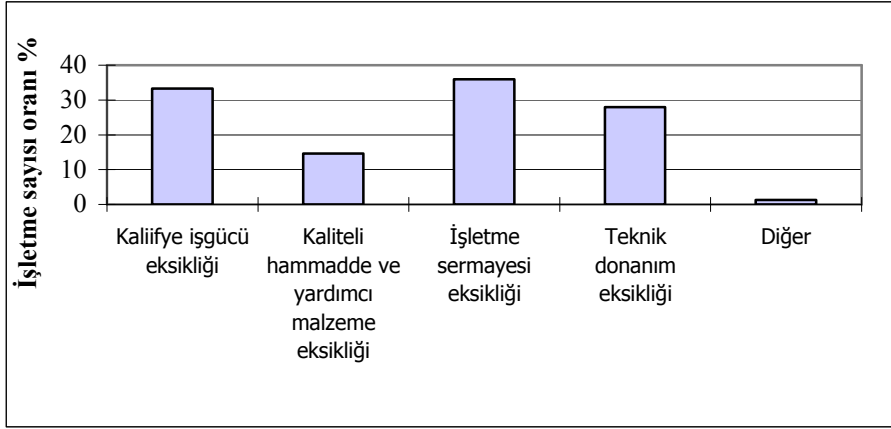
Çizelge 10. İşletmelerde üretimin yapıma şekli

Üretim tipi	Sipariş tipi üretim	Karma üretim	Seri üretim	Diğer
İşletme Sayısı	69	8	4	1
Oran %	92	10,66	5,33	1,33

İşletmelerde üretimden kaynaklanan problemlerin varlığının araştırılması üzerine elde edilen sonuca göre (Çizelge 11) işletmelerin % 53 'ünde üretimden kaynaklanan problem var iken, % 47'sinde problem olmadığı görülmüştür. Bu problemler Şekil 3'de görüldüğü gibi işletmelerin % 33,33'ünde kalifiye işgücü eksikliği, % 14,66'sında kaliteli hammadde ve yardımcı malzeme eksikliği, % 36'sında işletme sermayesi eksikliği, % 28'inde teknik donanım eksikliği % 1,33'ünde diğer problemler olarak belirlenmiştir.

Çizelge 11. İşletmelerde üretimden kaynaklanan problemlerin varlığı

Üretimden kaynaklanan problem	Var	Yok	Toplam
İşletme sayısı	40	35	75
Oran (%)	53	47	100

Şekil 3. İşletmelerde üretimden kaynaklanan problemlerinin dağılımı

Çizelge 12’de görüldüğü gibi Bartın ili küçük ve orta ölçekli orman ürünleri sanayi işletmelerinin % 51’i teknoloji kullanımını yeterli bulurken % 49’u bulmamaktadır.

Çizelge 12. İşletmelerde üretimde kullanılan teknolojinin yeterlilik durumu

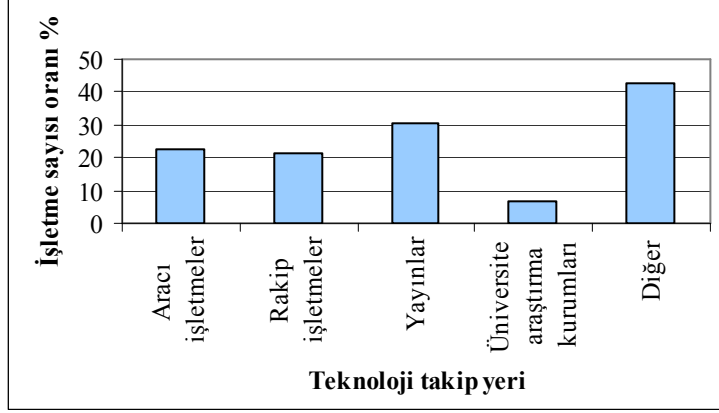
Üretimde kullanılan teknoloji	Yeterli	Yetersiz	Toplam
İşletme sayısı	38	37	75
Oran (%)	51	49	100

Çizelge 13’den anlaşılacağı gibi ankete katılan işletmelerin % 68’i yeni teknolojileri takip ederken % 32’si takip etmemektedir. İşletmelerin yeni teknolojileri takip etme şekillerinin Şekil 4 den anlaşılacağı üzere % 22,66’sının aracı işletmelerden, % 21,33’ünün rakip işletmelerden, % 30,66’sının yayınlardan, % 6,66’sının üniversite araştırma kurumlarından, % 42,66’sının diğer yollardan olduğu görülmüştür.

Çizelge 13. İşletmelerin yeni teknolojileri takip etme durumu

Teknolojilerin takip edilmesi	Hayır	Evet	Toplam
İşletme sayısı	24	51	75
Oran (%)	32	68	100

BARTIN İLİ ORMAN ENDÜSTRİ İŞLETMELERİNİN ÜRETİM VE TEKNOLOJİK ÖZELLİKLERİ,
SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

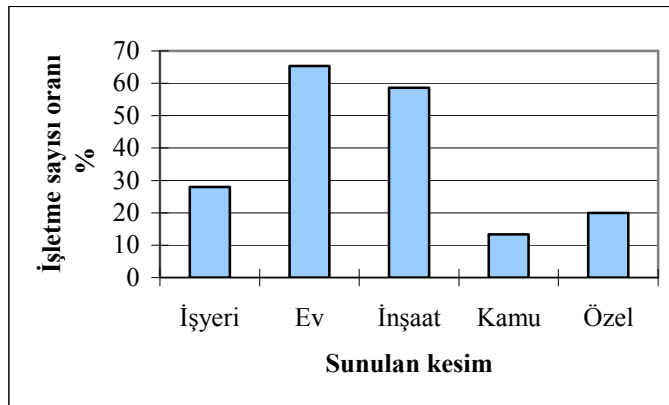
Şekil 4. İşletmelerde teknoloji takip yerlerinin yüzdesel dağılımı (Diğer* : Fuar, İnternet vb.)

Bartın ili küçük ve orta ölçekli orman ürünleri sanayi işletmelerinin % 76'sında AR-GE çalışmasının yapılmadığı, % 24'ünde bu çalışmanın yapıldığı görülmüştür (Çizelge 14).

Çizelge 14. İşletmelerde yapılan AR-GE çalışmalarının yapılması

AR-GE çalışması	Yapılmıyor	Yapılıyor	Toplam
İşletme sayısı	57	18	75
Oran (%)	76	24	100

Şekil 5 den görüleceği üzere faaliyette bulunan işletmelerin % 28'i işyerlerine, % 65,33'ü evlere, % 58,66'sı inşaatlara, % 13,33'ü kamuya, % 20'si özel birimlere ürünlerini sunmaktadır.

Şekil 5. İşletmelerin ürünlerini sunduğu kesimlerin yüzdesel dağılımı

Ankete katılan işletmelerde üretilen ürünlerin herhangi bir kalite belgesine sahipliğine yönelik işletmelerin % 13'ünün herhangi bir kalite belgesine sahip iken, % 87'sinin böyle bir belgeye sahip olmadığı görülmüştür (Çizelge 15).

Çizelge 15. İşletmelerin kalite belgesine sahipliğinin yüzdesel dağılımı

Kalite belgesine sahiplik	Evet	Hayır	Toplam
İşletme sayısı	10	65	75
Oran (%)	13	87	100

Bartın ili orman ürünleri sanayi işletmelerinde kalite denetiminin uygulanması Çizelge 16 de, görüldüğü gibi işletmelerin % 31'inde yapılırken, % 69'unda yapılmamaktadır.

Çizelge 16. İşletmelerde kalite denetiminin uygulanması

Kalite denetimi	Evet	Hayır	Toplam
İşletme sayısı	52	23	75
Oran (%)	31	69	100

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bartın ilindeki 75 işletmede gerçekleştirilen anket çalışmasının sonuçlarına göre ildeki orman ürünleri sanayi işletmelerinin üretim ve teknolojik özellikleri, sorunları ve çözüm önerileri şunlardır (Anonim 2003a; Anonim 2003b):

İşletme çalışanların büyük çoğunluğunu % 45 oranı ile ilköğretim mezunları oluşturmaktadır. Bu durum işletmelerde çalışanların yeterli teknik bilgiye sahip olmayıp, geleneksel üretim metotlarını uygulayan kişiler olduğunu göstermektedir. İşletmelerin % 23'ü teknik eleman tedariği ile problem yaşamaktadır. İşletmelerin % 38'inde yüksek okul mezunu teknik elemanlar, % 3'ünde diğer teknik elemanlar, % 38'inde diğer mühendisler çalışmaktadır. Bu işletmelerde çalışan Orman Endüstri Mühendisi ve Ağaç İşleri Endüstri mühendislerinin oranı ise % 21'dir. Orman kaynakları bakımından zengin olan Bartın ilinde işletmelerde kullanılan hammadde türleri Çizelge 2'de görüldüğü gibi işletmelerin % 58,66'sında göknar, % 56'sında çam, % 45,33'ünde meşe, ardıç, gürgen, çınar, dişbudak, ıhlamur vb. gibi ağaçlardan oluşturmaktadır. İşletmelerin kullandıkları yapraklı ağaç türlerinin çok olmasının sebebi ilde orman varlığını meydana getiren ağaç türlerinin büyük çoğunluğunun bu ağaç türlerinden oluşması ve piyasa taleplerinin bu ağaç türlerine yönelik olmasındandır. Hammadde ihtiyaçlarını işletmelerin % 40,87'si Orman Genel Müdürlüğüne bağlı işletmelerden, % 52'si özel sektör kuruluşlarından, % 5,4'ü özel ağaçlıktan, % 1,73'ü dış pazardan sağlamaktadır. Küçük işletmeler sermaye eksikliğinden dolayı ihalelere girememektedir. Bu nedenle gerekli olan hammaddeyi bütçeleri doğrultusunda özel

BARTIN İLİ ORMAN ENDÜSTRİ İŞLETMELERİNİN ÜRETİM VE TEKNOLOJİK ÖZELLİKLERİ,
SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

sektör kuruluşlarından istedikleri miktarda temin edebilmektedirler. İşletmelerin hammadde temini sırasında karşılaştıkları en büyük problem işletmelerin % 49,33'lük kısmını da oluşturan hammadde fiyatlarının yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Bunu % 25,33 oranı ile hammaddenin istenilen kalitede olmaması, % 21,33 oranı ile zamanında bulamama sorunları takip etmektedir. İşletmelerin % 30,66'sı hammadde temininde herhangi bir sorunla karşılaşmadıklarını belirtmişlerdir. İşletmelerin % 29'u hammadde stoku yapabilirken, % 71'i yapamamaktadır. Hammadde stoku yapamamanın en büyük nedeni işletmelerin % 58'lik kısmında da görülen sermaye yetersizliğidir. Bu sorunu işletmelerin % 16'sında stok yapılacak alan yetersizliği, % 11'inde stok yapacak hammadde bulamama, % 8'inde stoktaki hammaddeyi koruyamama sorunu takip etmektedir. Bunun yanı sıra işletmelerin % 7'sinin çoğunluğunda siparişe göre üretim yapılmakta, bu nedenle de hammaddeyi yapacağı üretime göre temin ettiği için stok yapılmamaktadır. Hammadde satanların işletmelere tanıdığı kredi süresi işletmelerin % 62,66'sında 0-3 ay, % 22,66'sında 4-7 ay, % 5,33'ünde 8-11 ay, % 1,33'ünde 12 aydan fazladır. Şekil 2'den de anlaşıldığı gibi, çalışma alanını oluşturan işletmelerin %14,66'sına hammadde satanların kredi süresi tanımadığı görülmektedir. Küçük işletmelerin finansmanlarını kolaylaştıracak ve üretimlerini destekleyecek olan uzun vadeli kredi süresine ihtiyaçları vardır. Ancak bu işletmelerde kredi ödemelerinde gerekli güven sağlanamadığı için hammadde satanlar bu süreyi kısıtlı tutmaktadır. Hammaddenin dış pazardan ithali ile işletmeler üzerinde oluşturulan etkisi hakkında işletmelerin % 42,66'sı fiyatların yükseldiğini, % 22,66'sı hammaddenin kalitesinin düştüğünü, % 14,66'sı hammadde kalitesinin yükseldiğini, % 10,66'sı istenilen miktarın daha kolay bulunabildiğini ve % 6,66'sı ise hammadde ithali ile fiyatların düştüğünü, fiyatların sabit kalamadığını, müşteri şikayetlerinin arttığını belirtmişlerdir. Üretim faaliyetleri işletmelerin % 92'sinde siparişe göre, % 10,66'sında pazara dönük, % 5,33'ünde seri üretim tipinde olmaktadır. İşletmelerin % 53'ünde üretimden kaynaklanan problem vardır. Bu problemler işletmelerin % 36'sında işletme sermayesi eksikliği, % 33,33'ünde kalifiye işgücü eksikliği, % 28'inde teknik donanım eksikliği, %14,66'sında kaliteli hammadde ve yardımcı malzeme eksikliği, %1,33'ünde ise diğer nedenlerden kaynaklanmaktadır. Ürünlerin pazarlanması işletmelerin % 90,33'ünde doğrudan doğruya tüketiciye satış kanalı ile yapılmaktadır. İşletmelerin % 37'si ürünlerin pazarlanmasında satış artırıcı faaliyet uygulamaktadır. Uygulanan satış artırıcı faaliyet işletmelerin % 20'sinde reklam aracılığı ile olmaktadır. Satış artırıcı faaliyet uygulamasının az olmasının sebebi işletmelerin mallarını tüketicilere doğrudan doğruya satmaları ve siparişe göre üretim yapmalarındandır. İşletmelerin % 46'sı tüketicilere eşit oranda 0-3 ay ve 4-7 ay taksit süresi tanımaktadır. İşletmeler istikrarsız ekonomik şartlardan dolayı uzun süre yapılacak taksit süresinin kendilerini zarara uğratacağını belirtmişlerdir. İşletmelerin % 81'i satışlarını il yada ilçe düzeyinde (mahalli) , % 9'u bölgesel, % 4'ü ulusal ve % 4'ü uluslar arası düzeyde yapmaktadır. Üretimlerini uluslar arası düzeyde yapıp ihracat yapan işletmelerin oranı % 4'tür. İşletmeler yeterli finanssal güçleri bulunmadığından dış pazara açılmamaktadır. Mamul ve pazarlama gibi konularda araştırma yapma küçük işletme sahipleri için önemli bir problemdir. Araştırma yapmak için yeterli kaynak ve elemanları

olmayan KOBİ'ler, gelişimlerini sağlama ve sorunlarını belirlemek amacıyla kurulan kuruluşlar hakkında herhangi bir bilgiye sahip değildir. Üretilen ürünler işletmelerin % 28'inde işyerlerine, % 65,33'ünde evlere, % 58,66'sında inşaatlara sunulmaktadır. İşletmelerin % 44'ünde üretilen ürünler ile ilgili pazarlama problemi yaşanmaktadır. Yaşanan pazarlama problemi öncelikleri işletmelerin % 28'inde üretim maliyetlerinin yüksek, % 24'ünde rekabet güçlerinin zayıf, % 8'sinde ürünlerin kalite düzeyi yetersiz, % 14,66'sında satış elemanları yetersiz olmasından kaynaklanmaktadır. İşletmelerin % 51'i üretimde kullanılan teknolojiyi yeterli bulurken, % 49'u yetersiz bulmaktadır. Bilgi toplumu veya dijital çağ olarak adlandırılan 21.yüzyılda işletmelerin % 68'i yeni teknolojiyi takip etmektedir. Teknolojinin takibi İşletmelerin % 42.66'sında fuar ve Internet, % 22,66'sında aracı işletmeler, % 21,33'ünde rakip işletmeler, % 30,66'sında yayınlar, % 6,66'sında üniversite araştırma kuruluşları aracılığı ile olmaktadır.

Teknolojik gelişmelerin hızla ilerlediği günümüzde işletmeler ayakta kalabilmek ve varlıklarını devam ettirebilmeleri için yeni teknolojilerden yararlanarak bu gelişmelere ayak uydurmak zorundadır. Yenilik ve teknoloji kültür bilincinin ülke düzeyine yerleştirilmesi için KOBİ'lerin uluslararası bilim ve teknoloji kurumlarıyla ilişkileri geliştirilmeli ve KOBİ'lerin devlet ihalelerinden pay alabilmeleri için ihaleler bölünmeli ve büyük ihaleler içinden pay aktarılmalı, küçük işletmelerin ortak alım ve satım şirketleri kurmaları devlet tarafından çeşitli teşviklerle desteklenmelidir.

KAYNAKLAR

- Akyüz K.C. 1995. Trabzon İlindeki Küçük ve Orta Ölçekli Orman Ürünleri Sanayi İşletmelerinin Sosyo- Ekonomik Tahlili, KTÜ Fen Bil. Enst. Y. Lisans Tezi, Trabzon (Yayınlanmamış).
- Anonim, 2003a. TC. Bartın Valiliği İl Sanayi ve Ticaret Müdürlüğü, 2002 Yılı Bartın İlinin Yıllık Sanayi Ekonomik ve Ticari Durumu Hakkında Rapor, Bartın.
- Anonim, 2003b. Türkiye Sorunlarına Çözüm Konferansı-5, Cumhuriyetin 80. Yılında Türkiye Stratejileri ve Hedefleri Bartın İli Raporu, Bartın.
- Aşkın A. 2004., Bartın İli Orman Endüstri İşletmelerinin Yapısal ve Ekonomik Analizi, ZKÜ Fen Bil. Enst. Y.Lisans Tezi, Bartın (Yayınlanmamış).
- DİE, 1999. TC. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, Ekonomik ve Sosyal Göstergeler, Bartın. Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası, Ankara.
- Industrial Cataloue, 1999. Bartın Sanayi Kataloğu, Bartın Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı, Bartın KOSGEB Müdürlüğü Ortak Çalışması, Bartın.